 Skipulagsstofnun
Mótt.: 20. apríl 2015
Málnr.

Breyting á deiliskipulagi urðunarstaðar í Álfsnesi

23. maí 2014

Breytt 05. september 2014

Breytt 26. janúar 2015

Samþykkt

Deiliskipulagsbreyting þessi sem fengið hefur meðferð í samræmi við ákvæði 1. mgr. 43. gr.

skipulagslaga nr. 123/2010 var samþykkt í _____

þann _____ 20__ og í _____ þann _____ 20__.

Tillagan var auglýst frá _____ 20__ með athugasemdafresti til _____ 20__.

Auglýsing um gildistöku breytingarinnar var birt í B-deild Stjórnartíðinda þann _____ 20__

Efnisyfirlit

0.	Afgreiðsla deiliskipulagsbreytingar.....	1
0.1.	Afgreiðsla deiliskipulagsbreytingar á fyrri auglýsingatíma.....	1
0.2.	Athugasemdir eftir yfirferð Skipulagsstofnunar	1
0.3.	Ákvörðun um endrauglýsingu.....	2
1.	Breyting á deiliskipulagi	3
2.	Skipulagsforsendur og starfsleyfi	4
2.1.	Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðis	4
2.2.	Aðalskipulag Reykjavíkur	4
2.3.	Starfsleyfi	4
2.3.1.	Matsskylda gas- og jarðgerðarstöðvar	4
2.3.2.	Starfsemi	4
2.3.3.	Mengunarvarnir.....	5
2.3.4.	Minjavernd	5
2.4.	Samráð.....	5
3.	Skipulagsskilmálar.....	6
3.1.	Almennir skilmálar	6
3.1.1.	Samgöngur.....	6
3.1.2.	Veitur.....	6
3.1.3.	Lóða- og umhverfisfrágangur.....	6
3.1.4.	Takmörkun á aðgengi.....	6
3.2.	Skilmálar um landnotkun, lóðir og byggingarreiti einstakra svæða.....	7
3.2.1.	I-1: Urðunarsvæði (47 ha).....	7
3.2.2.	I-2: Gas- og jarðgerðarstöð (8,3 ha)	7
3.2.3.	OP-1: Hreinsivirki sigvatns (6,6 ha)	8
3.2.4.	VE-1: Vegstæði Sundabrautar (4,1 ha)	8
4.	Umhverfisskýrsla	9
4.1.	Inngangur.....	9
4.1.1.	Staðhættir og grunnástand á urðunarsvæði.....	9
4.1.2.	Tengsl við aðrar áætlanir.....	9
4.1.3.	Valkostir	10
4.2.	Umhverfismat.....	10
4.3.	Samantekt og niðurstaða:	12
4.4.	Heimildir:.....	13

0. Afgreiðsla deiliskipulagsbreytingar

0.1. Afgreiðsla deiliskipulagsbreytingar á fyrri auglýsingatíma

Á auglýsingatíma bárust þrjár athugasemdir. Gert er grein fyrir efni þeirra og hvernig brugðist var við þeim við afgreiðslu deiliskipulagsbreytingarinnar hér að neðan.

1. Athugasemd barst frá Vegagerðinni um að ekki hefði verið notuð rétt veglína vegna fyrirhugaðrar Sundabrautar. Veglína Vegagerðarinnar liggur litlu vestan við þá sem notuð var. Til að bregðast við þessum athugasemdum var eystri mörkum lóðar undir gas- og jarðgerðarstöð hliðrað lítið eitt til vesturs. Breytingin hefur í för með sér að lóðin minnkar úr 88.626 m² í 82.194 m². Fyrirhugað framkvæmdasvæði tekur ekki breytingum.
2. Athugasemd barst frá Mosfellsbæ þar sem skipulagsnefnd lýsir því yfir að hún telji að skipulagstillaga komi í öllum aðalatriðum til móts við sjónarmið sem sett voru fram af hálfu sveitarfélagsins í undangengnu samráði, en telur að skerpa megi á ákvæðum um landslagsmótun og gróðursetningu til að draga úr neikvæðum sjónrænum áhrifum. Komið var til móts við athugasemd í texta, í kafla 3.1.3 Lóðaðfrágangur á bls. 6 í greinargerð.
3. Athugasemd barst frá Minjastofnun Íslands (MÍ) vegna tveggja fornleifa sem eru innan deiliskipulagsmarka, rúst (151:1) og rétt (156:1). MÍ telur að grafa þurfi könnunarskurði við báðar fornleifar til að kanna þær betur og bendir á að rétt (156:1) lendi í lagnaleið frá hreinsimannvirki. Til að koma til móts við þessar athugasemdir er skerpt á orðalagi í greinargerð. Rúst (151:1) er staðsett utan framkvæmdasvæðis en texta um afmörkun og merkingu friðhelgaðs svæðis í 15 m radíus frá henni var bætt við í texta í kafla 3.1.3 Lóðaðfrágangur sem og tilvísun í hann í kafla 3.2.2 I:2 Gas- og jarðgerðarstöð. Rétt (156:1) er staðsett innan skilgreinds fláka þar sem lögn liggur frá hreinsimannvirki til vesturs út í sjó. Lögnin sem um ræðir er frá 1990, veldur ekki skemmdum á fornleifinni sem um ræðir og ekki er gert ráð fyrir frekari framkvæmdum á lagnaleiðinni sem kunnugar eru. Skerpt var á texta um meðhöndlun fornleifa þekktra sem óþekktra vegna framkvæmda er kunna að verða í framtíðinni í kafla 3.2.3 OP-1: Hreinsivirki sigvatns.

0.2. Athugasemdir eftir yfirferð Skipulagsstofnunar

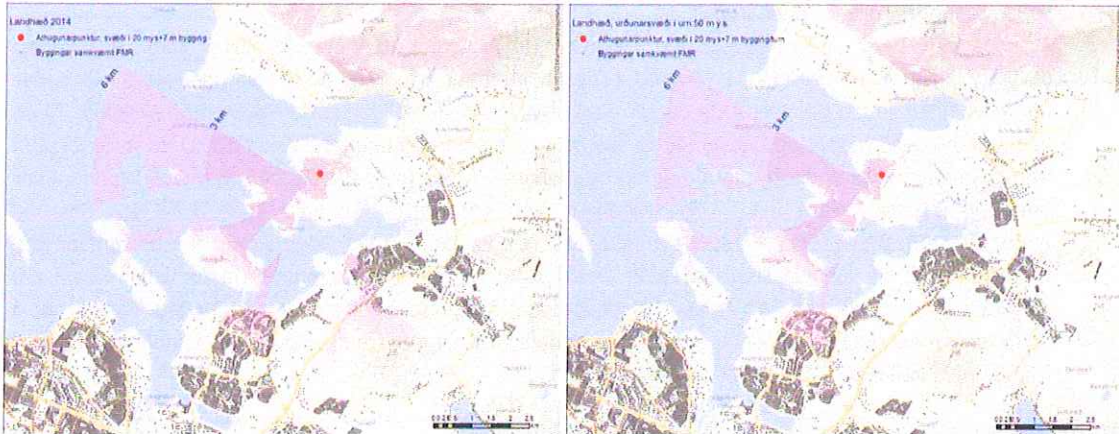
Skipulagsstofnun gerði tvær athugasemdir við breytingartillöguna við yfirferð hennar að auglýsingu lokinni. Gert er grein fyrir efni þeirra og viðbrögðum hér að neðan:

1. Kallað var eftir skýrari skipulagsskilmálum fyrir urðunarstaðinn hvað magn úrgangs og ný tímamörk urðunar varðar. Ekki væri nóg að vísa til gildandi starfsleyfis. Brugðist var við þessum athugasemdum með eftirfarandi hætti:
 - a. Orðalag í kafla 1. Breyting á deiliskipulagi, kafla 2.2 Aðalskipulag Reykjavíkur og kafla 2.3 Starfsleyfi var samræmt hvað umfjöllun eigendasamkomulags og tímamörkun á urðun lyktsterks úrgangs varðar.
 - b. Skipulagsskilmálar fyrir urðunarsvæði (kafla 3.2.1) voru styrktir með eftirfarandi viðbót: „Eftir fyllingu skulu urðunarreinar huldar jarðvegslagi, eða lagi úr sambærilegu efni, a.m.k. 1 m þykku, þannig að regnvatn renni greiðlega af þeim og sig ofan í úrganginn sé lágmarkað. Landnotkun eftir fyllingu verði í samræmi við ákvæði um lóða- og umhverfisfrágang í kafla 3.1.3. Gert er ráð fyrir jaðarsvæði við mörk urðunarsvæðisins sem nýtt eru til að laga urðunarsvæðið að landi í kring. Mörk milli jaðarsvæðis og sorpförgunarsvæðis eru ekki bindandi og geta færst til eftir hönnun á yfirborði urðunarstaðarins innan skipulagssvæðisins. Gert er ráð fyrir að á svæðinu séu urðuð allt að 120.000 tonn af úrgangi á ári í samræmi við nánari ákvæði gildandi starfsleyfis, til 31. desember 2020.
 - c. Aðkomu og starfsmannasvæði var fellt inn í urðunarsvæðið, þar sem það hefði annars skorið af athafnasvæði til sorpförgunar, sem og eftirfarandi skipulagsskilmálar: „*Aðkoma að svæðinu er um afleggjara af Víðinesvegi (nr. 4540). Á svæðinu er gert ráð fyrir aðkomu inn á svæðið með vöktuðu hliði. Gert er ráð fyrir skilti með upplýsingum um starfsemi.*“ Með þessum aðgerðum er talið að skýrt sé með hvaða hætti deiliskipulagsbreytingin er grundvöllur leyfisveitinga og endurnýjun starfsleyfis til áframhaldandi urðunar í Álfsnesi.

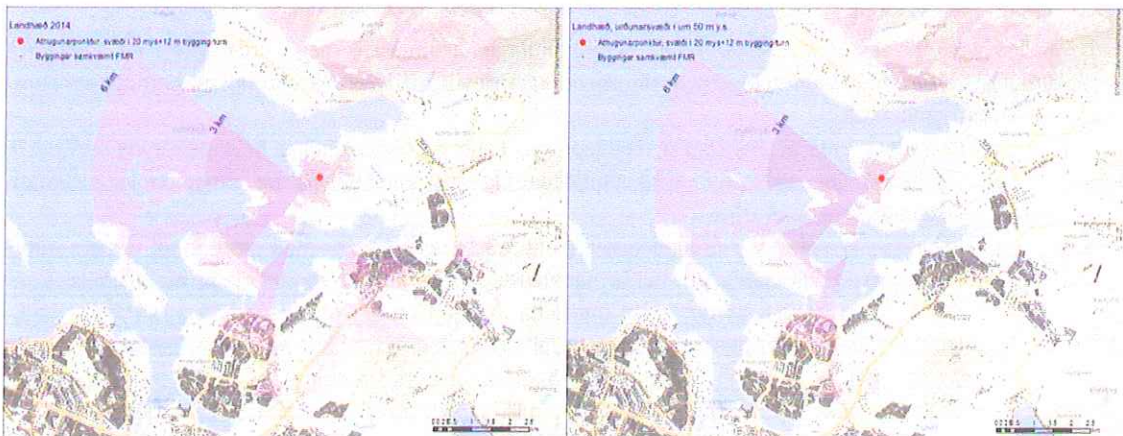
- Bent var á að leggja þyrfti mat á áframhaldandi urðun í samræmi við 6. gr. laga um umhverfismat áætlaða, en einungis hafði verið lagt mat á áhrif gas- og jarðgerðarstöðvar. Sjá viðbót í umfjöllun í kafla 4. Umhverfisskýrsla.

0.3. Ákvörðun um endurauglýsingu

Eftir auglýsingu deiliskipulagstillögunnar komu nýjar upplýsingar fram um hönnunarforsendur gas- og jarðgerðarstöðvar. Eftir því sem forhönnun gas- og jarðgerðarstöðvar vatt fram kom í ljós að erlend fyrirmynd sem notast var við til viðmiðunar í deiliskipulagsgerðinni gerði ekki ráð fyrir nægri hæð móttökubyggingar. Nú liggur fyrir að flutningabílar losa farm sinn úr hæð niður á gólf móttökubyggingarinnar, ólíkt því sem gert er í erlendu fyrirmyndinni og því nægir ekki leyfileg hæð samkvæmt auglýstri deiliskipulagstillögu. Í auglýstri deiliskipulagstillögu er gert ráð fyrir að hæsta hæð bygginga séu 7m, en hæsta hæð tanka sé 18 m. Nú er ljóst að sú hæð dugar ekki til, fyrir hluta bygginganna. Til að koma til móts við breytingar á hönnunarforsendum er lagt til að hækka leyfilega hæð einstakra byggingarhluta úr 7 m í 12 m, þó aldrei meir en sem nemur 25% af heildarbyggingarmagni. Áhrifin af þessari breytingu voru skoðuð í sjónlínugreiningu, en hún leiddi í ljós að sjónræn áhrif af hækkan bygginga eru engin, miðað við fullnýtt urðunarsvæði.

0.1 Mynd til vinstri sýnir hvaðan gas- og jarðgerðarstöð er sýnileg, miðað við núverandi landhæð og 7 m háar byggingar. Mynd til hægri sýnir hvaðan gas- og jarðgerðarstöð er sýnileg, miðað við fullnýttan urðunarsvæði í um 50 m.y.s. og 7 m háar byggingar.

0.2 Mynd til vinstri sýnir hvaðan gas- og jarðgerðarstöð er sýnileg, miðað við núverandi landhæð og 12 m háar byggingar. Mynd til hægri sýnir hvaðan gas- og jarðgerðarstöð er sýnileg, miðað við fullnýttan urðunarsvæði í um 50 m.y.s. og 12 m háar byggingar. Séu myndirnar bornar saman við sjónræn áhrif af 7m háum byggingum sést að breyting á sjónrænum áhrifum miðað við fullnýtt urðunarsvæði er engin.

1. Breyting á deiliskipulagi

Sett er fram breyting á gildandi deiliskipulagi urðunarstaðar SORPU bs. í Álfsnesi, frá 2006. Breytingin er gerð vegna áforma um gas- og jarðgerðarstöð á svæðinu.

Deiliskipulag urðunarstaðar í Álfsnesi var fyrst samþykkt í sveitarstjórn Kjalarneshrepps árið 1990. Í deiliskipulaginu er ekki gerð grein fyrir stærð deiliskipulagssvæðis en í umfjöllun er gert ráð fyrir að endanlegt yfirborð urðunarstaðar verði um 35 m.y.s. og að þar verði unnið að gerð útivistarsvæðis þegar við upphaf urðunar. Árið 2006 er gerð breyting á deiliskipulaginu þar sem afmörkun deiliskipulagssvæðisins er breytt. Í stað þess að svæðið nái beggja vegna fyrirhugaðrar Sundabrautar er nú einungis gert ráð fyrir urðunarsvæði austan hennar. Urðunarsvæði vestan hennar er fellt út en gert ráð fyrir athafnasvæði SORPU þar, fyrir hreinsun sigvatns. Enn er gert ráð fyrir uppbyggingu útivistarsvæðis. Afmörkun deiliskipulagsins nær yfir 46 ha svæði, þar af er urðunarsvæði um 34 ha. Hámarkshæð fyllingar er 50 m.y.s. en það er um það bil hæð Víðinesvegjar, sem liggur að svæðinu. Þá er gert ráð fyrir að urðunarstaðurinn endist til ársins 2014. Gildandi deiliskipulag var auglýst í B-deild Stjórnartíðinda þann 17. október 2006.

Frá því að fyrsta deiliskipulagið leit dagsins ljós hefur meðhöndlun úrgangs tekið talsverðum breytingum. Ríkari áhersla er lögð á að draga úr myndun úrgangs, frekari flokkun hans og endurnýtingu. Þá er í *Sameiginlegri svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs 2009 – 2020* stefnt að því að eftir 2020 verði engin lífræn eða brennanleg efni urðuð á starfssvæði sorpsamlaganna sem SORPA bs. er aðili að. Svæðisáætlun þessi var samþykkt af stjórnnum allra sorpsamlaganna og staðfest af sveitarstjórnnum allra sveitarfélaga sem að áætluninni standa. Til að framfylgja þessum áætlunum er nú fyrirhugað að reisa gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi. Þar er gert ráð fyrir að vinna hauggas úr lífrænum heimilis- og rekstrarúrgangi. Metan verður skilið úr hauggasinu, en notkun metans í stað jarðefnaeldsneytis dregur úr gróðurhúsaáhrifum og sót- og rykmengun. Gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi hefur í för með sé að verulega dregur úr urðun lífræns úrgangs. Það mun leiða til þess að lyktarmengun mun minnka og gasmyndum á urðunarstað fjara út á næstu áratugum. Í eigendasamkomulagi um vinnu við mótun framtíðarlausna við meðhöndlun úrgangs, dagsettu 25. október 2013, er gert ráð fyrir að hætt verði að urða lyktarsterkan úrgang í Álfsnesi innan 4-5 ára frá undirritun samkomulagsins og í síðasta lagi þegar gas- og jarðgerðarstöðin tekur til starfa.

Til þess að áform þessi megi ná fram að ganga er nauðsynlegt að breyta núverandi deiliskipulagi. Gert er ráð fyrir að deiliskipulagssvæðið stækki til vesturs og þar sé lóð undir fyrirhugaða gas- og jarðgerðarstöð. Fyrir stækkun er svæðið 46 ha en eftir stækkun 65,7 ha. Með því að fella svæði gas- og jarðgerðarstöðvar inn í gildandi deiliskipulag er öll starfsemi urðunarstaðarinn innan eins deiliskipulags. Breytingin gerir ráð fyrir lóð vestan við fyrirhugaða veglínu Sundabrautar en staðsetning lóðar var valin út frá því hvaðan gas- og jarðgerðarstöð væri minnst sýnilegt frá nálægum íbúðarbyggðum og minnstar líkur á óþægindum vegna lyktarmengunar. Greinargerð þessi og tilheyrandi deiliskipulagsuppráttur innihalda öll ákvæði deiliskipulagsins eftir breytingu.

2. Skipulagsforsendur og starfsleyfi

2.1. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðis

Staðfest hefur verið breyting á Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins 2001-2024 þar sem gert er ráð fyrir að núverandi urðunarsvæði í Álfsnesi geti tekið við sorpi til ársins 2024 enda verði unnið í samræmi við markmið laga um meðhöndlun úrgangs og markvisst dregið úr urðun úrgangs. Til að ná þeim markmiðum er gert ráð fyrir byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar í grennd við núverandi urðunarstað. Starfsemi hennar í Álfsnesi getur haldið áfram þó hætt verði frekari urðun í Álfsnesi. Samkvæmt skipulaginu verður val á framtíðar urðunarsvæði viðfangsefni heildarendurskoðunar svæðisskipulagsins. Unnið er að heildarendurskoðun svæðisskipulagsins sem áætlað er að taki gildi í byrjun árs 2015.

2.2. Aðalskipulag Reykjavíkur

Samkvæmt nýlega staðfestu Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 er gert ráð fyrir iðnaðarsvæði fyrir gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi. Deiliskipulagið, með stækkun, er að mestu innan reits sem auðkenndur er I5 í aðalskipulaginu en lítill hluti nær yfir opið svæði og til sjávar. Stefna um landnotkun á reit I5, skv. aðalskipulaginu, er þessi:

I5 SORPA. Álfsnesi

Núverandi sorpförgunarsvæði er á Álfsnesi. Tímamörk urðunar á svæðinu miðast við eigendasamkomulag sveitarfélaganna og viðauka þess, dagsett 25. október 2013 (sjá fylgiskjal C.8). Unnið verði í samræmi við markmið laga um meðhöndlun úrgangs og markvisst dregið úr urðun úrgangs. Til að ná þeim markmiðum er gert ráð fyrir byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar í grennd við núverandi urðunarstað, sbr. ofangreint samkomulag og viðauka þess. Starfsemi hennar í Álfsnesi getur haldið áfram þó hætt verði frekari urðun í Álfsnesi.

Veglína fyrirhugaðrar Sundabrautar liggur gegnum deiliskipulagssvæðið.

2.3. Starfsleyfi

Eldurnýjað starfsleyfi um meðhöndlun úrgangs í Álfsnesi tók gildi 21. ágúst 2014 og gildir til 21. ágúst 2030 en 31. desember 2020 falla úr gildi öll ákvæði um heimildir fyrir urðun úrgangs á svæðinu en áfram verður heimilt að reka gas- og jarðgerðarstöð.

2.3.1. Matsskylda gas- og jarðgerðarstöðvar

Fyrir liggur úrskurður Skipulagsstofnunar frá 20. febrúar 2014 um að fyrirhuguð gas- og jarðgerðarstöð sé ekki háð mati á umhverfisáhrifum framkvæmda. Engar kærur komu fram innan frests sem gefinn var til 24. mars 2014. Í tilkynningu til ákvörðunar um matsskyldu sem verkfræðistofan Mannvit vann fyrir SORPU er umfangi og starfsemi stöðvarinnar lýst ítarlega ásamt staðháttum. Þar eru einnig metin áhrif á minjar, náttúru og ásýnd.

2.3.2. Starfsemi

Starfsemi innan deiliskipulagsmarkanna verður sem hér segir:

- Urðunarsvæði fyrir blandaðan úrgang, þar sem tekið er við böggðuðum úrgangi, alls um 120.000tonnum á ári í samræmi við núgildandi starfsleyfi. Þegar hafa um 24-25 ha lands verið nýttir til urðunar. Úrgangi er komið á urðunarstað á flutningabílum og stafið í urðunarreinar, allt að 26 metra háar. Jarðvegslagi er jafnað yfir staflann með reglulegu millibili til þess að opið yfirborð sé sem minnst.
- Hreinsun sigvatns. Regnvatn, sem fellur á urðunarstaðinn, sígur í gegnum hann og er safnað með þéttu botnlagi. Hreinsun sigvatnsins fer fram í setþró.
- Fyllingarsvæði fyrir óvirkan úrgang, þ.e. úrgang sem breytist ekki verulega líf-, efna- eða eðlisfræðilega svo sem múrbrot, gler, uppmokstur og annað efni sem hefur ekki skaðleg áhrif á umhverfið.
- Móttaka fyrir lífrænan úrgang, sem gas- og jarðgerðarstöð á vesturhluta svæðisins mun taka við þegar hún tekur til starfa. Notuð verður samþætt gas- og jarðgerð til að vinna úrgang.
- Söfnun og hreinsun hauggass. Gerðar eru holur í úrgangsstafinn og gasi sem í þær leitar er safnað og leitt að hreinsistöð. Þar er koldíoxíð skilið frá hauggasinu svo eftir stendur nýtanlegt metan.

- Jarðvegssöfnun- og geymsla. Jarðvegur er fjarlægður þegar urðunarsvæði er stækkað og hann geymdur uns hann nýtist að hluta í þekjulag yfir urðunarstaflann. Hluta jarðvegsins er jafnað yfir aðra hluta deiliskipulagssvæðisins eftir því sem henta þykir hverju sinni.
- Gas- og jarðgerð. Gert er ráð fyrir gas- og jarðgerðarstöð á norðvesturhluta deiliskipulagssvæðisins. Þar er tekið við lífrænum úrgangi á föstu og fljóttandi formi og honum breytt í jarðvegsbæti og gas. Gas- og jarðgerðin skiptist í nokkur vinnslustig með tilheyrandi mannvirkjum. Stöðin mun geta tekið við 30.000 tonnum á ári og framleiða allt að 4,3 milljónum Nm³ á ári af hauggasi.

2.3.3. Mengunarvarnir

Kveðið er á um mengunarvarnir í starfsleyfi urðunarstaðarins. Þær felast einkum í eftirtöldum ráðstöfunum:

- Gerðar eru kröfur um að sigvatni sé safnað saman, það hreinsað og leitt til sjávar, sbr. ákvæði í starfsleyfi um þéttleika botn- og hliðarefnis, hriplagnir og hriplag. Eftir hreinsun í settjörn er sigvatnið leitt til sjávar.
- Hauggasi, sem inniheldur um 70% metan og 30% koldíoxíð, er safnað saman og metanið nýtt sem eldsneyti. Metan er ein þeirra lofttegunda sem valda hvað mestum gróðurhúsaáhrifum.
- Ekki er heimilt að farga spilliefnum, öðrum en asbesti á urðunarstaðnum.
- Lyktarmengun er haldið í lágmarki með því að vinna lífrænan úrgang í gas- og jarðgerðarstöð. Fyrir liggur mat á lyktarmengun sem leiðir í ljós að hún muni minnka verulega með tilkomu gas- og jarðgerðarstöðvarinnar.
- Urðunarstaðurinn starfar samkvæmt vinnureglum sem taka tillit til vindáttar og vindstyrks með hliðsjón af legu þeirra íbúðahverfa sem næst eru.

2.3.4. Minjavernd

Á athugunarsvæði í næsta nágrenni deiliskipulagssvæðisins hafa fundist 11 staðir með 28 fornleifum. Innan deiliskipulagsmarka eru tvær fornleifar sem taldar eru í mikilli hættu. Báðar hafa þær talsvert minjagildi. Annars vegar er um að ræða rúst (nr. 151:1) austur af fyrirhugaðri lóð undir gas- og jarðgerðarstöð. Hún er talin vera frá því eftir 1900. Hins vegar er um að ræða skiparétt (nr. 156:1) stutt frá hreinsimannvirki við Nesvík sem talin er vera frá tímabilinu 1500-1900.

2.4. Samráð

Við gerð tilkynningar til ákvörðunar um matsskyldu framkvæmdar var haft samráð við hagsmunaaðila og leyfisveitendur og þeim boðin kynning á framkvæmdinni. Þessir aðilar eru:

- Minjastofnun Íslands
- Íbúasamtök Leirvogstungu
- Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis
- Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur
- Matvælastofnun
- Mosfellsbær
- Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkurborgar
- Umhverfisstofnun

Að auki kemur fram að Samtökum sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu og fulltrúum viðkomandi sveitarfélaga yrði boðið upp á kynningu. Yfirlit yfir samráð vegna áforma SORPU um gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi er að finna í töflu 1 í skýrslu Mannvits sem vann tilkynninguna (Mannvit. Skýrsla nr: MV 2013-061, bls. 6). Á kynningum sem haldnar voru komu fram minniháttar athugasemdir frá flestum umsagnaraðilum. Fulltrúar Mosfellsbæjar og Íbúasamtök Leirvogstungu settu sig upp á móti fyrirhugaðri staðsetningu, sem varð til þess að aðrir kostir voru skoðaðir og lóðinni loks fundinn annar staðar þar sem sjónræn áhrif og lyktarmengun voru talin minni en á upprunalegri staðsetningu (Mannvit. Skýrsla nr: MV 2013-061, bls. 7). Breyting deiliskipulagsins endurspeglar þau áform sem samráð var haft um við gerð tilkynningarinnar. Því var ekki talin þörf á frekari samráði við gerð breytingar.

3. Skipulagsskilmálar

3.1. Almennir skilmálar

3.1.1. Samgöngur

Aðkoma að deiliskipulagssvæðinu er frá Víðinesvegi (nr. 4540) og síðar eftir aðrein frá Sundabraut að Víðinesvegi.

3.1.2. Veitur

Kalt og heitt neysluvatn.

Gas og jarðgerðastöð verður tengd vatnslögn Orkuveitu Reykjavíkur sem er á svæðinu.

Rafmagn

Rafmagn er fengið frá dreifikerfi Orkuveitu Reykjavíkur.

Fráveita

Rigningar- og afrennslisvatn frá gas- og jarðgerðarstöð verður leitt um olúskilju með sandfangi til safngeymis, þaðan sem því verður dælt upp í núverandi urðunarreinar. Vatnið sígur niður í urðunarreinar og lífræn efni í því brotna niður með loftfirtri gerjun og mynda viðbótarhauggas en vatninu er safnað og veitt til sjávar um núverandi sigvatnslögn frá urðunarstaðnum.

Fráveita frá starfsmannaðstöðu er leidd í rotþró í samræmi við reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp. Endanleg staðsetning rotþróar verður ákvörðuð með tilliti til endanlegrar staðsetningar mannvirkja á lóð og gerð grein fyrir henni á byggingarleyfisstigi.

Gas

Metangas, sem framleitt er á svæðinu og hreinsað, er flutt með hauggasleiðslu í lögn meðfram urðunarsvæði, undir vegfyllingu fyrirhugaðrar Sundabrautar að gas- og jarðgerðarstöð. Kvöð um lögn er sýnd á uppdrætti.

3.1.3. Lóða- og umhverfisfrágangur

Meðan framkvæmdir standa yfir skulu framkvæmdaaðilar gæta þess að raska ekki fornleifum. Friðhelgað svæði, 15 m umhverfis þekktar fornleifar skal afmarkað og merkt meðan á framkvæmdum stendur og vinnusvæði skulu afmörkuð til að koma í veg fyrir rask eða skemmdir á fornleifum, í samræmi við 2. mgr. 22. gr. laga nr. 80/2012 um menningarmínjar. Verði vart við áður óþekktar fornleifar skal hlé gert á framkvæmdum og fundurinn tilkynntur til Minjastofnunar Íslands í samræmi við 2. mgr. 24. gr. laga nr. 80/2012.

Athafnasvæði skal haldið snyrtilegu og koma skal í veg fyrir fok úrgangsefna frá starfsemi, t.d. með uppsetningu girðinga, skjólbelta og/eða jarðvegsmana. Hafa skal eftirlit með meindýrum og vargfugli og séð til þess að þau taki sér ekki bólfestu á athafnasvæði.

Landslagsmótun og gróðursetningu trjáa verði beitt markvisst til að draga úr sjónrænum áhrifum af mannvirkjunum og starfsemi. Gert er ráð fyrir frágangi og ræktun þeirra svæða sem fullnýtt eru til urðunar eða jarðvegshreyfinga. Uppbygging útivistarsvæðis hefjist þegar við upphaf urðunar. Ræktun verði í samráði við garðyrkjustjóra Reykjavíkurborgar. Á mæli- og hæðarblöðum eru lóðir og byggingarreitir málsettir og gefnir upp hæðarkótar. Þar eru einnig tilgreindar kvaðir ef einhverjar eru, t.a.m. vegna umferðar.

3.1.4. Takmörkun á aðgengi

Svæðið, að Sundabraut og opnu svæði undanskildum, er lokað vinnusvæði og umferð almennings er þar ekki heimil nema með sérstöku leyfi. Girðing takmarkar aðgang að hinu lokaða svæði.

3.2. Skilmálar um landnotkun, lóðir og byggingarreiti einstakra svæða.

Afmörkun einstakra svæða er sýnd á uppdrætti. Með afmörkuninni er gerð grein fyrir ríkjandi landnotkun á þessum reitum en hún kemur ekki í veg fyrir að land innan hvers reits sé nýtt á annan hátt í takmörkuðum mæli, enda sé slíkt eðlilegur hluti af starfsemi urðunarstaðarins og ekki andstætt markmiðum skipulagsins.

3.2.1. I-1: Urðunarsvæði (47 ha).

Landnotkun

Aðkoma að svæðinu er um afleggjara af Víðinesvegi (nr. 4540) og síðar um afrein af Sundabraut. Á svæðinu er gert ráð fyrir aðkomu inn á svæðið með vöktuðu hliði. Gert er ráð fyrir skilti með upplýsingum um starfsemina.

Svæðið er ætlað fyrir urðun á böggudum úrgangi í böggunarreinar, þar sem böggum er stafað í allt að 26 metra þykkt lag. Hámarkshæð fyllingar er 50 m.y.s.

Á svæðinu er þekja yfir gryfju og móttökuaðstaða fyrir lífrænan úrgang. Ekki er gert ráð fyrir öðrum mannvirkjum á svæðinu.

Gert er ráð fyrir aðgangi fyrir ökutæki og vinnuvélar eftir þörfum hverju sinni nema þar sem frágangi er lokið eða kveðið er á um akstursleiðir sérstaklega.

Jarðvegur er færður til og geymdur innan svæðisins eftir því sem urðunin færir.

Eftir fyllingu skulu urðunarreinar huldar jarðvegslagi, eða lagi úr sambærilegu efni, a.m.k. 1 m þykku, þannig að regnvatn renni greiðlega af þeim og sig ofan í úrganginn sé lágmarkað. Landnotkun eftir fyllingu verði í samræmi við ákvæði um lóða- og umhverfisfrágang í kafla 3.1.3. Gert er ráð fyrir jaðarsvæði við mörk urðunarsvæðisins sem nýtt eru til að laga urðunarsvæðið að landi í kring. Mörk milli jaðarsvæðis og sorpförgunarsvæðis eru ekki bindandi og geta færst til eftir hönnun á yfirborði urðunarstaðarins innan skipulagssvæðisins.

Gert er ráð fyrir að á svæðinu séu urðuð allt að 120.000 tonn af úrgangi á ári í samræmi við nánari ákvæði gildandi starfsleyfis, til 31. desember 2020.

3.2.2. I-2: Gas- og jarðgerðarstöð (8,3 ha)

Landnotkun

Gert er ráð fyrir mannvirkjum gas- og jarðgerðarstöðvar á einni sameiginlegri lóð (L-1) sem er öll innan reitsins. Á svæðinu er minjastaður með talsvert minjagildi (nr. 151:1). Meðan framkvæmdir standa yfir skal rúst nr. 151:1 afgirt og afmörkuð í samræmi við almenna skilmála um lóðarfrágang, sjá kafla 3.1.3. Að framkvæmdum loknum skal minjastaðurinn afmarkaður og þess gætt að hann verði ekki fyrir raski af neinu tagi nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Gert er ráð fyrir hauggasleiðslu undir vegfyllingu Sundabrautar.

Lóð og byggingarreitur

Aðkoma að lóð (L-2) undir gas- og jarðgerðarstöð er um Víðinesveg (nr. 4540) og síðar um afrein af Sundabraut. Lóðin er alls 82.195 m². Gert er ráð fyrir bílastæðum næst aðkomu, austast á lóðinni. Bílastæðum og allri aðstöðu skal komið fyrir innan lóðar. Í fyrri áfanga gas- og jarðgerðarstöðvar er gert ráð fyrir mannvirkjum með grunnflöt allt að 15.000 m². Hæð bygginga getur verið allt að sjö metrar, með þeirri undantekningu að einstakir byggingarhlutar mega ná allt að 12 metrum, þó aldrei hærra hlutfall en 25% af heildarbyggingarmagni. Hæð tanka getur verið allt að 18 m. Hæð tanka skal ekki ná yfir 50 m.y.s. í landinu, til samræmis við hámarkshæð urðunarsvæðis sem skýlir mannvirkjum fyrir nærliggjandi svæðum. Mannvirki skulu vera í litum er falla vel að umhverfi sínu og draga úr sýnileika þeirra eins og kostur er á. Mögulegt er að byggður verði grannur strompur eða loftháfur til að tryggja betri loftdreifingu og draga þannig enn frekar úr líkum á lyktarmengun. Að öðru leyti ræðst lögun og útfærsla mannvirkja af þörfum vinnsluferlisins. Hluti mannvirkjanna er ætlaður til að vinna vökva (þ.e. tankar) eða föst efni (krær), hluti er fyrir móttöku efnis og hluti er yfirbyggðir gangar. Hluti mannvirkjana er ætlaður fyrir skammtímageymslu á unnum afurðum. Gert er ráð fyrir að starfsemi í fyrsta áfanga geti hafist árið 2016. Lítil hluti mannvirkjanna (300 m²) er ætlaður fyrir starfsmannaðstöðu og rannsóknastofu. Í síðari áfanga gas- og jarðgerðarstöðvar er gert ráð fyrir mannvirkjum með grunnflöt u.þ.b. 15.000 m². Hæð bygginga

getur verið allt að sjö metrar, með þeirri undantekningu að einstakir byggingarhlutar mega ná allt að 12 metrum, þó aldrei hærra hlutfall en 25% af heildarbyggingarmagni. Hæð tanka getur verið allt að 18 m.

Ofangreindar flatarstærðir eru til viðmiðunar og skulu ekki teljast takmarkandi ef breytt hönnun eða þróun vinnsluferlis gefur tilefni til, enda sé ekki um mikil frávik að ræða.

Nýtingarhlutfall lóðarinnar verði að hámarki 0,5.

Leyfi

Framkvæmdin er háð eftirfarandi leyfum annarra en sveitarfélagsins:

- Starfsleyfi samkvæmt 6. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og 7. gr. reglugerðar nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Endurvinnsla úrgangs flokkast sem atvinnustarfsemi sem heilbrigðisnefnd veitir starfsleyfi skv. tl. 8,5 í fylgiskjali 2 með reglugerðinni.
- Samþykki Matvælastofnunar skv. 15. gr. fylgiskjals I við reglugerð nr. 108/2010.

3.2.3. OP-1: Hreinsivirki sigvatns (6,6 ha)

Landnotkun

Þessi hluti skipulagssvæðisins er innan reits sem tilgreindur er opið svæði í aðalskipulagi. Gert er ráð fyrir lögnum, settjörn og smáhýsum fyrir búnað. Einnig er gert ráð fyrir skurðum sem nauðsynlegir kunna að vera fyrir starfsemi en að öðru leyti sé yfirborði raskað sem minnst og ásýnd sem líkust náttúrulegum aðstæðum í grenndinni. Áhersla er lögð á að fara megi hindrunarlaust um fjöruna og njóta útiveru þar sem best, þrátt fyrir starfsemi á svæðinu. Um svæðið eru engir vegir en stofnstígur er tilgreindur meðfram fjörunni í aðalskipulagi. Kvöð er um lagnaleiðir frá urðunarstað að hreinsibúnaði fyrir sigvatn, þar sem frárennsli frá botndreni urðunarsvæðis verður leitt í gegnum vegfyllingu Sundabrautar. Þá er kvöð um lagnaleið frá hreinsivirki til vesturs út í sjó, en þar er ein lögn frá 1990. Á svæðinu eru fornleifar, rétt (156:1) sem hefur talsvert minjagildi og talin í mikilli hættu. Um breytingar er kunna verða á svæðinu, til dæmis vegna lagningu nýrra lagna gildir eftirfarandi: Afmarka skal friðhelgað svæði, 15 m umhverfis þekktar fornleifar og merkja meðan á framkvæmdum stendur í samræmi við 2. mgr. 22. gr. laga nr. 80/2012. Meðan á framkvæmdum stendur skal þess gætt í hvívetna að fornleifum verði ekki raskað. Verði vart við áður óþekktar fornleifar skal hlé gert á framkvæmdum og fundurinn tilkynntur til Minjastofnunar Íslands í samræmi við 2. mgr. 24. gr. laga nr. 80/2012.

Gert er ráð fyrir að heimreið að Víðinesi af Víðinesvegi nr. 4540 leggist af þegar Sundabraut kemst í gagnið. Þá verði aðkoma að Víðinesi um Sundabraut. Þegar Sundabraut hefur tekið við þessu hlutverki er gert ráð fyrir að SORPA bs. geti nýtt svæðið undir sína starfsemi.

Lóð og byggingarreitur

Afmörkuð hefur verið 14.578 m² lóð (L-2) undir hreinsivirki. Byggingarreitur afmarkast af lóðarmörkum. Heimilt er að byggja við hreinsivirki, allt að 50% af núverandi stærð þess, án þess að breyta deiliskipulagi. Smáhýsi og sýnilegur búnaður skal vera í jarðlitum.

3.2.4. VE-1: Vegstæði Sundabrautar (4,1 ha)

Svæðið er ætlað fyrir Sundabraut og helgunarsvæði hennar. Sundabraut verður stofnbraut og helgunarsvæði hennar því 30 metra breitt frá miðlínu. Gert er ráð fyrir trjágróðri við jaðar veghelgunarsvæðis til að minnka sjónræn áhrif urðunarstaðarins á vegfarendur.

Nauðsynlegt er að göng séu gerð undir Sundabraut til þess að tengja svæðin hvorum megin. Einnig er nauðsynlegt að gera ráð fyrir að gegnum vegfyllinguna sé lagðar lagnir vegna starfsemi urðunarstaðarins, svo sem fyrir sigvatn.

4. Umhverfisskýrsla

4.1. Inngangur

Tillaga að breytingu á deiliskipulagi urðunarstaðar SORPU bs. í Álfsnesi er gerð vegna áforma um gas- og jarðgerðarstöð á svæðinu. Deiliskipulagssvæðið stækkar til vesturs og þar er afmarkað svæði fyrir fyrirhugaða gas- og jarðgerðarstöð. Að auki er afmörkun deiliskipulagssvæðisins breytt og það aðlagð að núverandi vegum og afmörkun landnotkunarreits fyrir urðunarsvæði í aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030. Fyrir stækkun var heildarstærð deiliskipulagssvæðis 46 ha en eftir stækkun 65,7 ha.

Afmarkaðir eru landnotkunarreitir fyrir gas- og jarðgerðarstöð (I-2), hreinsivirki sigvatns (OP-1), veghelgunarsvæði Sundabrautar (VE-1) og urðunarsvæði (I-1). Afmörkun svæðis þar sem heimilt er að urða sorp breytist lítillega. Svæðið minnkar í átt til suð-vesturs og þar færast þekktar fornleifar út fyrir deiliskipulagssvæðið. Svæðið er aðlagð til vesturs að áætlaðri legu Sundabrautar og núverandi aðkomuvegi til norðurs.

Í gildandi deiliskipulagi var gert ráð fyrir að urðunarstaðurinn myndi endast til 2014, urðunarsvæðið var afmarkað 34 ha auk svæðis umhverfis til aðlögunar að landi og hámarkshæð fyllingar var ákveðin 50 m y.s. Þegar hafa um 24 - 25 ha verið nýttir til urðunar á þeim árum sem liðin eru frá því urðun hófst í Álfsnesi. Með nýju deiliskipulagi og í kjölfar nýs starfsleyfis er gefin áframhaldandi heimild til urðunar til loka ársins 2020.

Markmið deiliskipulagsins er að framfylgja svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs 2009-2020 og bregðast við kvörtunum um lyktarmengun frá núverandi urðunarstað með því að undirbúa byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar og gera ráð fyrir henni á skipulagi.

4.1.1. Staðhættir og grunnástand á urðunarsvæði

Álfsnes er ágætlega gróið og þar skiptast á graslendi, mólendi, hálfgróið land en syðst á nesinu eru tún og bithagar. Til vesturs og norður frá urðunarsvæðinu er mólendi en til suðurs og austurs graslendi. Álfsnes er lágrent og fer hæst í 63 m y. s. nyrst á nesinu. Landslag einkennist af lágum melum en í lögðum eru framræst votlendi og tún. Flög og klapparholt eru hér og þar á nesinu. Vestast á nesinu nær klettabelti ofan í fjöru. Engir lækir renna á yfirborði innan eða í grennd við urðunarsvæðið.

Meginveðurpunginn á Álfsnesi er í norðanátt en austanátt er algengasta vindáttin. Verstu veður verða í norðanátt (Veðurstofa Íslands 2008. Greinargerð um veðurfar á Álfsnesi og Varmadal).

Aðkoma að Álfsnesi er frá Þjóðvegi 1, Vesturlandsvegi sunnan Kollafjarðar. Frá Vesturlandsvegi eru um 3 km að urðunarsvæðinu sem er rétt austan við bæinn Álfsnes. Á bænum eru töluverðar byggingar en að auki eru á Álfsnesi tóftir bæjanna Álfsness, Glóru (Urðarkot) og Niðurkots. Lítið er til af heimildum um þessi gömlu kot en talsverðar leifar sjást eftir búsetu. Á Álfsnesi eru engin verndarsvæði, friðlýst svæði eða jarðmyndanir sem njóta sérstakrar verndar. Lokið hefur verið við að skrá fornleifar á svæðinu og eru tvær fornleifar innan skipulagssvæðisins, en tvær sem voru innan deiliskipulagssvæðisins fyrir breytingu lenda utan þess eftir breytingu.

Á Álfsnesi eru nokkur mannvirki sem sjást víða að, bæði frá Leirvogstungu og frá golfvelli og byggð sunnan Leirvogs. Mest áberandi er fjarskiptamastur á Glóruholti., núverandi gashreinsistöð SORPU og byggingar við Víðines norðan við Leirvog. Núverandi urðunarsvæði SORPU sést einnig frá ofangreindum stöðum en ásýnd hans er breytilegt þar sem yfirborð hans breytist í urðunarferlinu.

SORPA hefur urðað úrgang í Álfsnesi frá 1990. Starfsleyfi SORPU fyrir meðhöndlun úrgangs í Álfsnesi gildir til 21. ágúst 2030 en 31. desember 2020 falla úr gildi öll ákvæði um heimildir fyrir urðun úrgangs á svæðinu.

4.1.2. Tengsl við aðrar áætlanir

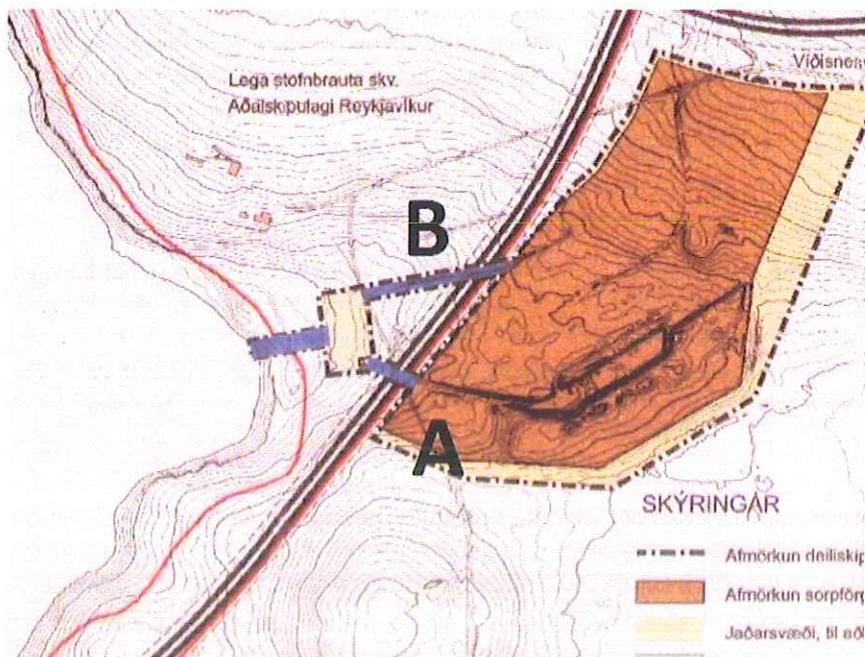
Ný afmörkun í deiliskipulagi er í samræmi við aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030 og Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2001-2024 en þar er gert ráð fyrir iðnaðarsvæði fyrir gas- og jarðgerðarstöð og urðun í Álfsnesi. Samkvæmt svæðisskipulagi á núverandi urðunarstaður að geta tekið við sorpi til 2024 en starfsemi gas- og jarðgerðarstöðvar geti haldið áfram þó urðun verði hætt. Í nýlegri breytingu á Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins voru tímamörk mögulegrar urðunar í Álfsnesi færð frá 2014 til 2024. Í umhverfisskýrslu

tillögunnar var gert ráð fyrir að gerð gasgerðarstöðvar myndi draga úr áhrifum á staðbundin loftgæði og losun gróðurhúsategunda. Framlenging á mögulegri urðun í Álfsnesi um 10 ár var þar sögð framlengja þau áhrif sem þegar stafa af urðunarsvæðinu í Álfsnesi þ.e. áhrif á staðbundin loftgæði og losun gróðurhúsalofttegunda. Val á framtíðarurðunarsvæði er hins vegar eitt af viðfangsefnum heildarendurskoðunar svæðisskipulagsins sem áætlað er að ljúki árið 2015.

Í *Sameiginlegri svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs 2009-2020* er stefnt að því að eftir 2020 verði engin lífræn eða brennanleg efni urðuð á starfssvæði SORPU bs. og til að framfylgja þeirri stefnu er áætlað að reisa gas- og jarðgerðarstöð. Þar verður unnið hauggas út lífrænum heimilis- og rekstrarúrgangi og með því mun draga verulega úr urðun lífræns úrgangs. Hætt verður að urða lyktarsterkan úrgang í Álfsnesi í síðasta lagi þegar gas- og jarðgerðarstöð tekur til starfa, en íbúar í Mosfellsbæ hafa kvartað undan óþægindum vegna lyktarmengunar.

4.1.3. Valkostir

Í svæðisskipulagi lá ekki fyrir nákvæm staðsetning gas- og jarðgerðarstöðvar og í umfjöllun um áhrif stöðvarinnar á tiltekna umhverfisþætti var vísað til aðalskipulags Reykjavíkur. Í aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 er gert ráð fyrir að gasgerðarstöð verði staðsett á urðunarsvæðinu í Álfsnesi en ekki sérstaklega getið um hvar á svæðinu stöðin yrði. Það er því ekki fyrr en í aðdraganda deiliskipulags sem ákvörðun er tekin um hvar á urðunarsvæðinu gasgerðarstöðin verður staðsett. Sú ákvörðun er tekin í kjölfar samráðsferlis en lagt var af stað með að gas- og jarðgerðarstöðin yrði á lóð sunnan urðunarstaðar (valkostur A). Á kynningarfundum með fulltrúum Mosfellsbæjar og Íbúasamtökum Leirvogstungu kom í ljós óánægja með þá staðsetningu bæði vegna ásýndar frá nálægri íbúabyggð og rætt um lyktarmengun. Til að bregðast við þessu óskaði SORPA eftir því að fá aðra lóð norðar til að minnka áhrif á ásýnd og til að draga úr líkum á lyktarmengun (valkostur B). Núllkostur felur í sér óbreytt skipulag

4.2. Umhverfismat

Breyting á deiliskipulagi fyrir urðunarstaðinn í Álfsnesi felur í sér breytingar á mörkum deiliskipulagssvæðis, áform um gas- og jarðgerðarstöð og að heimild til urðunar sé framlengd frá 2014 til ársins 2020.

Við matið er stuðst við umhverfismat áætlana á efri skipulagsstigum, upplýsingar í tilkynningu til ákvörðun um matskyldu framkvæmdar sem SORPA skilaði inn fyrir gas- og jarðgerðarstöðina, fornleifakönnun, landupplýsingar og aðrar heimildir. Við mat á vægi áhrifa er litið til þess hvort áhrifin séu marktæk á svæðis-, lands- eða heimsvísu og nái til fjölda fólks og þess hvort áhrifin séu óafturkræf og til langs tíma. Litið er til viðmiða úr eftirfarandi stefnuskjólum, lögum og reglugerðum við mat á umhverfisáhrifum tillögu að deiliskipulagi:

Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs
 Náttúruverndaráætlun
 Náttúruinjasrá
 Orkustefna fyrir Ísland, skýrsla starfshóps.
 Landsáætlun um úrgang 2004-2016.
 Velferð til framtíðar. Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi. Áherslur 2010-2013
 Stefnumörkun í loftslagsmálum.
 Menningarstefna í mannvirkjagerð

Breytingin er talin líkleg til að hafa áhrif á umhverfispættina loft, gróðurhúsalofttegundir, grunnvatn, gróður og dýralíf, samfélag, landslag og ásýnd lands.

Loft: Ólykt frá urðunarsvæðinu í Álfsnesi hefur valdið íbúum í Leirvogstungu ónæði. Við því hefur verið brugðist með ýmsu móti og mun fyrirhuguð gasgerðarstöð í Álfsnesi stuðla að minni lyktarmengun þar sem lyktsterkur úrgangur verði meðhöndlaður í stöðinni í stað þess að vera urðaður. Áframhaldandi meðhöndlun úrgangs og urðun getur haft neikvæð áhrif á loftgæði í nágrenni urðunarstaðarins. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á loft með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð og er valkostur B þar betri en valkostur A. Núllkostur fæli í sér óbreytt ástand sem er ekki gott.

Losun gróðurhúsalofttegunda: Urðunarstaðir eru uppspretta hauggass sem er blanda af koltvísýringi (CO₂) og Metani (CH₄). Með því að draga stórlega eða hætta alfarið urðun á lífrænum úrgangi yrði dregið úr myndun hauggass með jákvæðum áhrifum á losun gróðurhúsalofttegunda. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Ekki er gert upp á milli valkosta A og B en áhrif þeirra eru betri en núllkostur sem fæli í sér óbreytt ástand.

Áhrif á grunnvatn: Engin hætta er á að sigvatn geti mengað neysluvatn þar sem engin vatnsból eru í nágrenni urðunarstaðarins. Engir lækir eða vötn eru á yfirborði á svæðinu. Hreinsivirki vaktar sigvatn sem er safnað saman frá urðunarstaðnum. Samkvæmt starfsleyfi er sigvatn vaktað við útrás þess í Þerneyjarsund, mælingar eru á stöðu og samsetningu grunnvatns, samsetningu sigvatns og mengunarefnum í sjávarseti. Gas- og jarðgerðarstöð er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á sigvatn þegar urðun hættir. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á grunnvatn með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Ekki er gert upp á milli valkosta A og B en þeir eru betri en núllkostur sem fæli í sér óbreytt ástand.

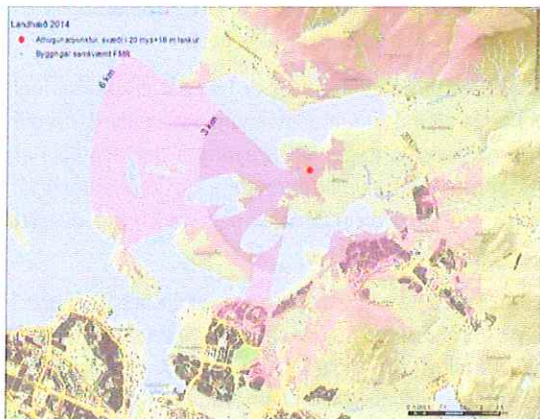
Áhrif á fornleifar: Fornleifum má enginn spilla nema með leyfi Minjastofnunar Íslands og verðum þeim fornleifum sem er innan deiliskipulagssvæðisins ekki raskað við framkvæmdir. Engar þekktar fornleifar eru innan byggingarreits sem ætlaður er fyrir gas- og jarðgerðarstöð og áhrif hennar því óveruleg á fornleifar. Fornleifar eru merktar inn á deiliskipulagsupprátt og í greinargerð deiliskipulags eru ákvæði um 15 m friðhelgað svæði umhverfis rústina sem er austan við áformað svæði fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Við lagnaleið frá hreinsivirki út í sjó er staðsett rétt (fornleif) en frekari framkvæmdir eru ekki áætlaðar þar. . Lögnin sem um ræðir er frá 1990 og veldur ekki skemmdum á fornleifinni sem um ræðir. Með breyttum mörkum deiliskipulagssvæðisins í suð-vestur færast ein fornleif út fyrir deiliskipulagssvæðið. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á fornleifar með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Valkostur B er betri þar sem valkostur A felur í sér hættu á röskun á fornleif, sem með núverandi tillögu er utan deiliskipulagssvæðis. Núllkostur fæli í sér óbreytt ástand.

Áhrif á gróður og dýralíf: Stækkun deiliskipulagssvæðisins er að mestu á svæði sem í dag er malarplan (lóð fyrir gas- og jarðgerðarstöð) og á svæði sem í dag er mólendi. Skráð gróðurfélög á svæðinu eru algeng á landsvísu og nýting á svæðinu er ekki líkleg til að hafa áhrif á fuglalíf, t.d. á tjörninni við Nesvík en þar er fuglalíf fjölskrúðugt. Áhrif á gróður og dýralíf eru óveruleg fyrir alla valkosti.

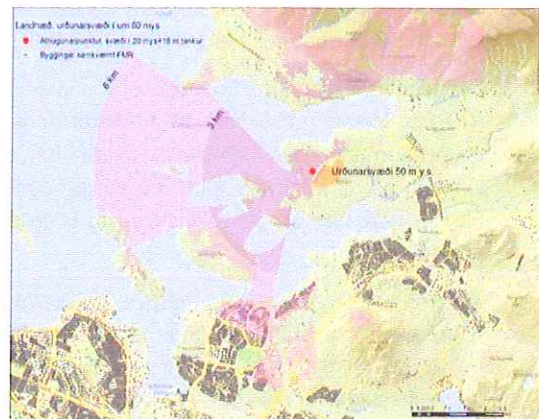
Áhrif á samfélag: Athugasemdir hafa borist frá íbúum í Mosfellsbæ um lyktarmengun frá urðunarsvæðinu, sérstaklega frá íbúum í Leirvogstungu. Gerðar hafa verið ráðstafanir til að draga úr þeirri mengun með einhverjum árangri. Með leyfi fyrir áframhaldandi urðun til 2020 er áframhaldandi hætta á lyktarmengun en með tilkomu gas- og jarðgerðarstöðvar eru líkur til þess að dregið verði verulega úr henni. Fyrir samfélagið er því mikilvægt að gas- og jarðgerðarstöðin rísi sem fyrst. Eftir lokun urðunarstaðarins 2020 mun draga verulega úr hættu á lyktarmengun. Aukin áhersla sveitarfélaganna á

flokkun sorps getur einnig haft jákvæð áhrif. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á samfélag með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Valkostur B er betri þar sem valkostur A er nær byggðinni og líklegri til að hafa áhrif á ásýnd og mögulega lykt. Núllkostur fæli í sér óbreytt ástand sem er er ekki gott.

Áhrif á landslag og ásýnd lands: Ásýnd urðunarsvæðisins mun breytast vegna þeirra mannvirkja sem munu rísa fyrir gas- og jarðgerðarstöð. Í undirbúningi deiliskipulagsins voru áhrif á ásýnd vegna þessara mannvirkja skoðuð sérstaklega. Áhrif á ásýnd frá íbúðarbyggð í Leirvogstungu og golfvelli sunnan Leiruvogs voru talin óveruleg. Miðað var við að hámarkshæð tanka væri 18 m og sýnt hvaðan mannvirkin myndu sjást miðað við núverandi hæð urðunarsvæðis (mynd 1) og þegar urðunarsvæðið væri fullnýtt í hámarkshæð 50 m y.s. (mynd 2). Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa neikvæð áhrif á landslag og ásýnd með heimild fyrir gas- og jarðgerðarstöð og þeim mannvirkjum sem því fylgir um leið og heimild til urðunar er framlengd. Vegna ásýndar er valkostur B þó betri en valkostur A, þar sem hann er fjær byggðinni og ólíklegri til að hafa áhrif á ásýnd. Núllkostur fæli í sér óbreytt ástand.

Mynd 1

Mynd 2.

Mynd 1 til vinstri sýnir hvaðan mannvirki gas- og jarðgerðarstöðvar sjást, í góðu skyggni, miðað við núverandi landhæð og hámarkshæð tanka í 18 metrum. Miðað er við þriggja og sex kílómetra radíus frá gas- og jarðgerðarstöð.

Mynd 2 til hægri sýnir hvaðan mannvirki sjást, í góðu skyggni, miðað við fullnýtt urðunarsvæði og hámarkshæð tanka í 18 metrum. Líkt og sjá má eru mannvirki gas- og jarðgerðarstöðvar að mestu í hvarfi frá nálægum íbúðarbyggðum. Sjónræn áhrif dvína eftir því sem nýtingu urðunarsvæðis vindur fram. Fullnýtt fer urðunarsvæðið hæst í 50 metra hæð yfir sjávarmáli.

4.3. Samantekt og niðurstaða:

Breyting á deiliskipulagi urðunarstaðar á Álfsnesi felur í sér breytingar á mörkum deiliskipulagssvæðisins, áform um gas- og jarðgerðarstöð og að heimild til urðunar sé framlengd frá 2014 til ársins 2020.

Breytingin er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á umhverfispættina loft, gróðurhúsalofttegundir, grunnvatn og samfélag þegar urðun minnkar og dregur úr lyktarmengun. Í öllum tilfellum eru áhrifin jákvæðari á þessa umhverfispætti með því að velja kost B umfram A. Núllkostur er sísti kosturinn því hann felur í sér óbreytt ástand. Breytingin er líklegt til að hafa óveruleg áhrif á gróður og dýralíf. Breyting á deiliskipulagi er líkleg til að hafa neikvæð áhrif á landslag og ásýnd vegna hárra bygginga gasgerðarstöðvarinnar en draga mun úr neikvæðum áhrifum ásýndar þegar urðunarsvæðið er komið upp í 50 m h.y.s.

Fyrirhuguð framkvæmd er tilkomin vegna stefnu um að draga úr urðun lífræns úrgangs og sem mótvægisáðgerð til að draga úr lyktarmengun frá urðunarstaðnum í Álfsnesi.

4.4. Heimildir:

SORPA, 2013. Eigendasamkomulag 25. október 2013. Samkomulag eigenda SORPU bs., Mosfellsbæjar, Reykjavíkurborgar, Seltjarnarnesbæjar, Kópavogsbæjar, Garðabæjar og Hafnarfjarðarbæjar um meðhöndlun úrgangs í gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi.

Náttúruverndarráð, 1996. Náttúruminjaskrá. 7. útgáfa.

Skipulagslög nr. 123/2010.

Lög um menningarmínjar nr. 80/2012.

Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.

Skipulagsstofnun, 2005. Leiðbeiningar um flokkun umhverfispáttá, viðmið, einkenni og vægi umhverfispáttá.

Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030.

Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, 2013. C1- Umhverfisskýrsla.

Svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins og VSÓ Ráðgjöf, 2013. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2001-2024. Breytingartillögur vegna endurskoðunar aðalskipulags Reykjavíkur og annarra sveitarfélaga. Umhverfisskýrsla, júlí 2013.

Umhverfisstofnun, 2014. Starfsleyfi. Meðhöndlun úrgangs í Álfsnesi.

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.

Ferlir, 2014. Álfsnes-Glóra-Niðurkot-Urðarkot-Háheiði-Víðisnes-Þerney. Umfjöllun á vefnum Ferlir, skoðað 13. nóvember 2014 á <http://www.ferlir.is/?id=6930>.

Mannvit, 2013. Gas og jarðgerðarstöð í Álfsnesi. Tilkynning til ákvörðunar um matsskyldu framkvæmdar. Unnið fyrir SORPU. MV 2013-061.

Landmælingar Íslands, 2014. Corine landflokunarkerfið, skoðað 13. nóvember á <http://atlas.lmi.is/corine/>.

Sindri Ellertsson Csillag, 2008. Fornleifaskráning vegna fyrirhugaðra framkvæmda í Álfsnesi í Reykjavík. Fornleifafræðistofan fyrir SORPU bs.

Skipulagsstofnun, 2013. Yfirlit yfir stefnu stjórnvalda í einstökum málaflokkum sem varða landnotkun. Fylgiskjal með Landsskipulagsstefnu 2013-2014.

